

intellectum/p̄ p̄c̄s̄es̄ p̄oritates et poste
rioritates et signa et contingentia. cū tamē
vn̄ sit necessarium. **D**um p̄terea suos
imitatores reddunt inflatos/sine caritatis
igne/ac p̄inde sup̄bos et indigestos q̄lesdi
spergit dñs mēte cordis sui/iuxta canticuz
Darie iuuēcularū tympanistriꝝ p̄cellen
tissime/in cuius cōceptionis sc̄ificate/per
p̄uentiōem p̄uilegiatam/vigilia/matutia/
volui nō p̄ satyram. sed p̄ elegiam potiꝝ er/
hortatoriā tue caritati studiose cartulā hāc
scribere frater dilectissime in xp̄o. in q̄ bene
vale. **E**t itinerarium qđ h̄es̄ cōicare pluri/
bus stude/simul et librū tuū recipe/seruās
illud apli. **N**ō bonū est tenete. ab om̄i spe
cie mala abstinet eōs t̄c.

me cōmendo scriptū **Lug.** **D**:cccc. xxxiiii.
in Aprili.

Finit.

Sequitur epistola **z**

eiusdem. quid et q̄liter studere dēat nouus
theologie auditor et cōtra curiositatē studē
tiū ad studētes collegie **A**nauerre.

Simulauit me plures/tim co
gitatio mea minus forte sobria
tum familiaris amicoꝝ suasio/
q̄nū ex auditis lectis et intellectis
quedā electiora cōscribēdo ceteroꝝ v̄l eru
ditōi vel edificationi deseruire. **A**cuet in/
quiū ex hac re studiosum ocū tuū. **I**mīta
retur p̄decessorꝝ industria cōsecrare ē nomē
tuū memorie posterorꝝ/deniq̄ fortassis n̄
pauci q̄ nibil interim lecturi erāt. in scripta
tua vel amore vel ex nouitate vt fit/ incidē
tes p̄inde pficerēt. **A**tuero modestior alior
sum me rapit cōsideratio/recogito illud sa/
piēris. qm̄ faciēdi plures libros nullus est
finis. **V**ideo itaq̄ tāta volūina ab egregijs
et sumi ingenij atq̄ sapie viris cōscripta ne
glecta t̄m a pl̄imis. ita vt vir nudo noīe co/
gnoscant. **V**ideo inq̄ et gemebūd̄ns dete/
stor/vel ignauia vel arrogatiā nrām simul
et cōsidero cuius momenti ēēt q̄stulacun
et scripta mea si p̄cellentissima sic calcātur
Vereor p̄terea me idip̄m intrare viciū/qđ
in alijs vehemēter inculpo. **E**t q̄le pete?
Sunt q̄ nescio q̄bus nūgis ineptissimis
et nouitatibꝝ/mēbranas/et auditoreꝝ p̄ser/
tim inceptoꝝ mētes occupant. **I**mplēt eos
sterilibꝝ vñā nō pestiferis doctrinariꝝ lo
lijs et memorie ventre nō cibis sed siliquis
onerant. **A**grū insup cordis spinis inseruit
p̄frigibꝝ. **I**ncidūt q̄z auditores vel lecto/
res in illud **S**ene. **N**ecessaria nesciūt/q̄a
supuacua didicerūt. **V**era heu nimis bec
esse recognoscet q̄squis p̄pius obfquare vo
luerit. **O**si tandem resipiscat lectores tliuz
et auditores **O**si melioribꝝ auspicijs p̄ i
epiias hmōi vertant oculos ad salubriora
documēta/lugebūt affirmo sortēsuā tpsq̄
cōsumptū/q̄ tabulā aie sue q̄vtilioribꝝ inte
rim pingenda erat/et vit adhuc sui exigui/
tate suspectura q̄busdā litteris in nullo p̄
futuris oppleuerūt/nō dicēdū erat/defor/
mauerūt. **S**ed dicāt eandē nob̄ q̄ et an/
tīs scribēdi lniam esse relicta. **D**iseruz
insup esse causant vñ sp̄ inuentis/et nunq̄
inueniēdis. **H**inc incidit in omnes illud

Quid studere debeat

Oratiū de poetis **S**cribimus īdocti dō
ctiōē poemata passim. **S**cribimus usq; abs/
q; pōder sūiarū/absq; numero et mensura
verborū. **E**st enim illud qd̄ scrimus flocci
dum illiberale fluidum. **S**cribimus non
noua sed antiq; nouiterq; versando et trans
mutando dū nostra conamur efficere/pra
ua reddimus et inepta/quasi vicz iuxta vul
gare fossatoꝝ veterū q; solida sunt/non taz
repatores q; demolitores. **Q**uasi pterea s.
miles illis q; norat Theren. q; ex bōls co/
medīs grecis latinas fecerunt non bonas.

Sic quidā excerpentes aut magis p̄pria la
cerantes et libris optimis et p̄batis p̄ticu/
lis/indigētia tendit volumina. obnubilā
tes et p̄ incuriam scribēdi legendiōē reddē
tes originalia velut supfluat mortua a cor
de. **V**ides in sūiaz lecturis/dū puder quē
libet etiam maiores seq̄ q; facilis lecturaz
varietas in immēsam succellerit. **P**orro
q̄to cōsultius erat vti bene inuentis q; dū
querūtur inueniēda nec illa afferre. q̄netiā
subuertere bñ iam inuenta. q̄ non a loqua
cibus inuenib; leuiter/q; ad pauca aspi/
ciunt. enūciantib; nō ab argumētatorib;
dialeticis/nō ab improbe sordide pditeq;
vñētibus. sed a sanctissimis et ext̄issimis
qui faciebāt q̄ docebant solidissima cautil
simaq; traditione fulcita subsistunt. **J**uxta
qd̄ memorandū valde est dictū viri q̄ mul
ta vidit legit atq; sc̄p̄s. **B**uridanū loq;
q̄ in egregiū scripti sui super hīcā ingenuo p
hemio fatetur se nouis rōib; nequaq; adhe
surū/q̄tūcūq; apparētib; q; ab illis plu/
ries deceptus est. ex antiquoꝝ aūt dīc̄s nū
q; p̄serit in moralib;. **P**ropter qd̄ etiam
dicit **A**rest. viij. ethicē. **H**ortet extendere
exptoz et senioꝝ vel prudētū enūciationi
bus no minus demonstratiōe. p̄ter habe/
re enī expientiā visum videtur p̄ncipia.
Rūdens igif m̄ndebo ad cogitatiōes meas
et amicoꝝ sup nouoꝝ cōscriptione exhor/
tationes. **S**ufficiat interim mibi mei q; si
milibus/sobria in humilitate vti bñ innē/
tis. **A**bscedat ois pomposa sup insolitā ar/
rogantia. ne multiplicem̄ loq; sulimia glo/
riātes. **L**e cōmuni vt ita dixerim minerua
cōtēremur. **S**eq̄mūr trium iter cōmodius
plane et ab erroꝝ scandaloz q; discriminē
remotius. **T**ot habem̄ sapie salutaris fon
tes viuos ne q̄so cisternas dissipatas fodiē
do nos cassō. imo stulto labore fatigemus
Mortor̄ veruntū et repetēs iterū q; moneſ

bo q̄tūs electora examinatioꝝ scripta cō
plectamur. **E**st itaq; nr̄a capacitas nō mō
finita. q̄ exigua et q̄ ad tot libros vtiles q̄
occurruū euoluēdos nō sufficit. **Q**uosdam
in transitu raptim videamus. q̄si eos non
penitus ignorasse satis sit. vt eis fiat vale p
petuū. **A**līs p̄ vices vtamur/putse necessi
tas dederit vel delectationis cōgruitas.

Atuo quoq; familiares nob̄ assiduos
aduocemus/et tanq; domesticos fidelissi/
mos intra mentis nostre cubicula inter se
creta quotidianaꝝ colloq; iugiter colloce
mus. **S**i q̄s aut̄ curiosus interrogare p̄
git q̄ vel q̄les libri sunt q̄s alīs p̄ponēdos
censuerim. **R**ūndebo me vñā et ab solutam re
sponsionē dare nō posse. **V**arietas siq; de
studentiū fm etatem ingenii/et tpa/aliud
expostulat et aliud cōsiliū. **H**oc vñū verū/
tn apli dictū maneat apud theologos alta
mente repositū/qm̄ plenitudo legis et finis
est caritas seu dilectio. **C**ū igitur fm exige
tiam finis cetera debeat moderari. q̄cquid
plus et immediatus edificat caritatē plus
legatur. memoret. ruminet. q̄tūs cū intelle
ctus refectioꝝ/affectus vbi plus est meritis
ti esca sapientie hoc est sapide scientie sicut
adipe et piguedine repleat. **A**d hec autem
dinoscēda solers sit theologie nouus audi
tor/cōsulere vñū et multis cuius sibi docri
na mores famaq; cōplacēat q̄ longo m̄ltō
q; viuendi legēdi/ac bñ viuendi exercitio/
docere faciliter possit/quā amplecti doctri
nam interrogāis studiūz moresq; deside
rent. sive p̄ pte illa theologie q̄ inter schola
sticos magis vñt. sive p̄ illa q̄ legentis mo
res edificet regulet et componat. sive p̄ illa
q̄ p̄dicantib; cōgruit. **N**ec autē tria sūt nō
visqueq; disparata in q̄bus quotidie et
si nō eq̄liter tn viciſſim deberet ver̄ theo
logie discipulus exerceri qm̄ p̄mū sine secū
do inflat et inquietat. **S**cđm sine p̄mo acu
men ingenii sufficiens et resolutū nō admī
nistrat. **T**ertiū deniq; sine duob; reliquis:
sepe nō tam erudit alios q̄ fascidit et preci
pit. **A**d p̄mū iuuāt exempli grā qd̄
nes doctorū sup sūias et p̄serit illorū qui
purius et solidius cōscripterunt. inter qua
les meo iudicio dñs Antisiodoren̄. **B**ona
uentura et Durandus vñcū resolutissimus
numerandi videtur. **E**xcellit qd̄dem in suis
quolibet **H**enricus de Bandauo. excellit
sc̄tūs **T**ho. p̄serit. ii. ii. **E**xcellit multi in
multis. in quib; hoc vñuz minus placet q̄

pure phisicalia / aut metaphysicalia / aut qd amplius pndet logicalia sub terminis theologicis inuoluta miscuerunt. Preterea ad fm et psumpto vel psumposito pmo spectent historie sacre / in quibus fit rce visuentiu cōmemoratio ut dialogus Gregorij / ecclesiastica atqz triptita historie. collationes et vite patru cōfessiones Augustini ersacre ipsius alioꝝ qz meditatioꝝ . diuina rhetorica Guilbel. pisienni. legende sancto rum ecclisia. in qbus est ardens lectio et ad virtuosus imperus capescendos rebemē ter extimulans. tñmō p̄us non elatus; pre stetur instinctus. vbi speculationes altissimas pulcerrimas atqz saluberrimas / subtilis si simplex fuerit studiosi oculis inuenit. Et errant pfecto qui ista tanqz rudiora et facilia dicūt obstante subtilioribz agnoscēdis dummo tpe suo et mensurate retractentur. Spectant nibilominus ad hec mystice diuinarum scripturarū expositōs. qles apud celebres sanctissimosqz doctores plurime sunt quales apud Greg. in moralibz et pastorali quales apud Bern. sup canti. apud venerabilem Richardū in suo de contemplatione et alijs opibz facili nunc̄ admirā dis. quales apud. G. pisienni. q miro grato qz opificio speculatiuā cum suis moralibz absqz cōfusionē pmiscuit. Teterū scriptis gentiliū se non tradere sed cōmodare / et ea velut pegrinādo pcurrere nequaꝝ improbauerim. cum p copia sententiaꝝ moralium p stilo et ornatu verboꝝ . cum pro poematu et historiarū qualicunqz peritia. demum p oblectamento quodam ex variera telectionis. quanqz et in sacris doctoribus ut in Aug. deciui. dei. in Orosio. in Hieronimo Lactantio et silibz ista abundāter nec minus si nō plus utiliter inueniēda crediderim. Rursus quolibet triū exp̄dictis aliter et aliter tractandū est. Primuzdi / sputatiua inter cōsocios disputatione robur sumit. disputatiōem intelligo nō pter uam nō ceruicosam. nō amaram nō prīnici aiositate tumultuācem. sed modeſtā / qdē esse decet veritatis inquisitionē. que acuer et excitet ingeniu. que studiū renouer et inflammer. que stabiliat qz veritatis positio nem falsitatis oppositione patefacta. Hinc sit ut nō extimescat studiosus etiā in ppatu lo defendere qd̄ secretius se bene didicisse cognouerit. Atuero p̄exigitur in scđo si p̄fici debet secrētu silentiu / sepositu inter-

ab omni turba / non solū hoīm sed soliciu dinis et care tēpaliſ. imo et a priori studio vacare tūc necesse est qm̄ sano quietem ani mo p̄stare nequit q̄ loquitur. Unc mēs clau ſo ſup ſe oſtio ad ea legerit diſcat affici. p / ponat ſibi q̄ terribilis deus ſup filios hoīm q̄ ſeuerus improbis et electis misericors. Ascendat eternitatis ſpeculā. vñ videat cu ſapiente qm̄ vanitas vanitatū et omnia vanitas. Nō diſcurro p plurima qm̄ ſapi da eoꝝ q̄ dicta ſunt lectio / docebit de oīb. Addam exptus q̄ nibil ferme q̄teri mentis et cōtemplationi plus inſidiosum. nibil ita p̄ciosiflme rei / tgis ſc̄z cōſumptiuū. nibil poſtremo pfectioni ſcholasticoꝝ aliūde pbatōꝝ plus obuians. quemadmodū collo quia nō ſolū prauia q̄ corrumpunt bonos mores. ſed illa etiam que ſupſluedineꝝ p̄trahunt / aut ſup rumoribz vulgo volitan tibi aut ſup ludicris pluribz / et ineptis fabulationibz aut ſup cōtentioňibz hominū in aduersa tendentiū et ſilibz quibz a mane vſqz ad vſperam. imo pfundam plerung noctem dies ſenſim atterit. p que dū ſe oblectauerint vel ignauie. vel indignationis / vel fastidio ſuo mederi putantes. triftiores et inquietiores et mēte dissipatores remanebunt. Falloꝝ ſi vñqz ascendet in monte dñi in arcem cōtemplatiōis q̄ non ad vanilo / quas huiuscemodi fabulatiōes factus fue rit ſicut bō nō audiens / et ſicut mutus nō apiens os ſiū. Et hoc bonū / vñ in domio glorioꝝ attulit matris cura / q̄ huiuscemōi cōfabulationes frequēter ſuſtulit / mihiꝝ loqui et vacare paſſa eſt qm̄ rarus admodū alijs cu ū mutuos mifcere ſimones collibet ractanta moꝝ erat inter nos ſtudioꝝ et vrietas. Proſunt tñ nec nego pbatōꝝ viro rum colloquia. q̄ ascensum cōtemplatiōis et ſue arduitatibz. discriminā ſuo labore ſuſcū p̄cūliſ expti ſunt Denigz tertiu. i. extre mu et p̄mis duobz genitū ac nutritum vbi p̄dicatio nūc inter paucos familiares / nūc palam cōſummat vbi ſumope curiosuz oē et omnes scandalosum et breui verbo q̄cqd audientiu caritatē edificare nō h̄z fugien dum reiſciendūqz eſt. Ad qd̄ cōta discretio niſ cauēla ſit adhibenda / pastoralē vos gregorianū p̄docebit bñ valete tandem ſocij et frēs p̄cipua caritate cōiuncti. bona faci / te ſtudia vīa et me oībz veftris cōmendatū habetote. Superueniat mansuetudo et corripiamur.

Finit.